

Сергій КИРИЛЕНКО

кандидат економічних наук, старший викладач, Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, Україна, serhiy.kyrylenko@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-7804-0403

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФЕРТІВ І ПОСЛУГ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Вступ. У сучасних умовах трансформації соціально-економічних відносин особливого значення набуває переосмислення ролі держави у забезпеченні соціальної справедливості та підтримці вразливих верств населення. Зокрема, зростає потреба у підвищенні ефективності соціальних трансфертів і якості надання соціальних послуг, які виступають не лише інструментами перерозподілу ресурсів, а й важливими чинниками формування соціальної відповідальності в суспільстві. Цей процес охоплює як інституційну взаємодію між державою, бізнесом і громадянським суспільством, так і розвиток відповідального ставлення окремих індивідів до соціального добробуту.

Мета – визначити особливості соціальних трансфертів і послуг, а також їхню роль у формуванні комплексу соціальної відповідальності як однієї з цілей сталого розвитку.

Результати. Обґрунтовано сутність понять “соціальні трансферти” і “соціальні послуги”. Визначено особливості соціальних трансфертів і послуг в умовах цифровізації. Проаналізовано ключові тенденції сучасного розвитку соціальної сфери, а також особливості формування комплексу соціальної відповідальності у межах забезпечення сталого розвитку. Визначено роль соціальних трансфертів і послуг у формуванні соціальної відповідальності.

Висновки. З’ясовано, що соціальні трансферти та послуги виконують не лише базову функцію матеріальної підтримки населення, а й відіграють ключову роль у формуванні соціально відповідальної поведінки як серед громадян, так і в межах інституційних структур. Ефективна система соціального забезпечення сприяє підвищенню довіри до державних інституцій, зменшенню рівня соціальної напруги та укріпленню соціального капіталу. Отже, соціальні трансферти та послуги варто розглядати не тільки як інструменти забезпечення базових потреб, а й як засоби довгострокового впливу на формування соціально відповідального суспільства. Подальше вдосконалення відповідних механізмів потребує комплексного підходу, що передбачає синергію зусиль держави, бізнесу та громадянського суспільства.

Ключові слова: цифрова трансформація, цифрова економіка, соціальне забезпечення, інклюзія, пенсійна система, страхування, економічна ефективність, цифровізація, соціальна відповідальність, соціальні трансферти, соціальні послуги.

Табл.: 2, рис.: 1, бібл.: 16.

Serhiy KYRYLENKO

Ph. D. (Economics), West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine,

serhiy.kyrylenko@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-7804-0403

THE ROLE OF SOCIAL TRANSFERS AND SERVICES IN SHAPING SOCIAL RESPONSIBILITY

Introduction. In the current conditions of transformation of socio-economic relations, re-thinking the role of the state in ensuring social justice and supporting vulnerable segments of the population is of particular importance. In particular, there is a growing need to improve the efficiency of social transfers and the quality of social services, which are not only tools for redistributing resources, but also important factors in the formation of social responsibility in society. This process encompasses both institutional interaction between the state, business and civil society, and the development of a responsible attitude of individuals to social well-being.

The purpose of the article is to determine the characteristics of social transfers and services, as well as their role in the formation of a complex of social responsibility as one of the goals of sustainable development.

Results. As a result of the study, the essence of the concepts of “social transfers”, “social services”, “transfers” was determined. The features of social transfers and services in the context of digitalization were determined. The key trends in the modern development of the social sphere were analyzed, as well as the features of the formation of a complex of social responsibility within the framework of ensuring sustainable development. The role of social transfers and services in the formation of social responsibility was determined.

Conclusions. The study found that social transfers and services perform not only the basic function of material support for the population, but also play a key role in shaping socially responsible behavior both among citizens and within institutional structures. An effective social security system helps to increase trust in state institutions, reduce social tension and strengthen social capital. Thus, social transfers and services should be considered not only as tools for ensuring basic needs, but also as means of long-term influence on the formation of a socially responsible society. Further improvement of the relevant mechanisms requires an integrated approach that involves synergy of efforts of the state, business and civil society.

Keywords: digital transformation, digital economy, social security, inclusion, pension system, insurance, economic efficiency, digitalization, social responsibility, social transfers, services.

JEL Classification: M14, H53, I38, D63.

Постановка проблеми. В умовах динамічного розвитку цифрової економіки трансформуються не лише виробничі та управлінські процеси, а й механізми соціального забезпечення населення. Впровадження цифрових технологій у сферу надання соціальних послуг і управління соціальними трансфертами створює нові можливості для підвищення ефективності,

прозорості та адресності соціальної підтримки. Водночас виникають нові виклики, пов'язані із цифровою нерівністю, ризиками втрати конфіденційності даних та потребою в адаптації законодавчих норм до умов цифрового середовища [1].

Цифрова трансформація змінює не лише форму, а й зміст взаємодії між державою та громадянином у соціальній сфері.

Створення електронних платформ, автоматизованих систем обліку та моніторингу соціальних виплат, застосування штучного інтелекту для визначення потреб населення потребує ґрунтовного переосмислення підходів до соціальної політики. Особливої актуальності набуває питання забезпечення рівного доступу до цифрових сервісів для вразливих категорій населення, що є критичним фактором соціальної справедливості в умовах цифровізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціальна сфера є одним із ключових індикаторів рівня розвитку держави, оскільки вона відображає здатність суспільства забезпечувати гідні умови життя, захищати вразливі категорії населення та підтримувати соціальну стабільність. У сучасних умовах зростаючої соціальної нерівності, демографічних змін та глобальних викликів, зокрема воєн, міграційних процесів і цифрової трансформації, посилюється потреба у переосмисленні змісту та функціонування системи соціального захисту.

Особливого значення набуває дослідження соціальних послуг і трансфертів як основних інструментів державної соціальної політики. Вони не лише виконують роль механізмів матеріальної підтримки, а й є важливим чинником формування інклюзивного суспільства, у якому кожна особа має можливість реалізувати свої базові права та соціальні гарантії. Інклюзію як концепцію, що охоплює доступність, рівність і повагу до різноманіття, дедалі частіше розглядають як ключовий орієнтир у розробці та реалізації соціальних програм.

Так, питання інклюзії, фінансової безпеки, соціальних трансфертів, новітнього цифрового фінансового інструментарію, а також розбудови соціальної сфери знайшли своє відображення в роботах: О. Десятнюк [1, 2, 3, 4], М.-J. Gallego-Losada [5], J. Gupta [6], О. Комарової [7], О. Кириленко

[1, 3, 4, 16], А. Крисоватого [1, 3, 4, 8, 11], В. Куйбіди [9], А. Клименко [10], М. Мальованого [12, 13], А. Огінської [14], Н. Пантелєєвої [15], О. Птащенко [1, 2, 3, 4, 8, 11, 16] та інших науковців.

Нині цифровізація та інші трансформаційні зміни вносять свої корективи у розвиток цієї проблематики та стають каталізаторами для здійснення подальших досліджень, відкриваючи нові вектори. Саме тому питання соціальної відповідальності може бути розглянуто з позиції новітніх трансформаційних змін та цифрового впливу.

Метою статті є визначення особливостей соціальних трансфертів і послуг, а також їхньої ролі у формуванні комплексу соціальної відповідальності як однієї з цілей сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах соціально-економічних трансформацій розвиток соціальної сфери набуває нового значення як ключова складова суспільної стабільності, людського розвитку та економічної безпеки. Соціальна сфера сьогодні вже не обмежується виконанням виключно підтримуючої функції, а стає простором, де формуються сучасні підходи до забезпечення рівності можливостей, доступу до ресурсів, соціальної інтеграції та активної участі громадян у суспільному житті.

Одним із важливих викликів на цьому шляху є потреба у посиленні соціальної відповідальності всіх учасників суспільного процесу, що, своєю чергою, стосується і державних інституцій, і бізнесу, і громадянського суспільства. Соціальна відповідальність перестає бути виключно моральною категорією, її дедалі частіше розглядають як механізм забезпечення сталого розвитку, запобігання соціальній поляризації та формування довіри між суб'єктами соціальних відносин.

На основі аналізу наукових праць [1–16] можна сформувати авторський категоріальний базис з цього питання.

Так, на нашу думку, під поняттям “трансферти” варто розуміти односторонні, нееквівалентні переміщення фінансових, матеріальних або інформаційних ресурсів між суб’єктами економіки чи суспільства, що здійснюються без зворотної компенсації і слугують інструментом регулювання соціально-економічних відносин. Водночас категорію “соціальні трансферти” доцільно визначити як цілеспрямовані грошові чи натуральні ресурси, які держава або інші соціальні інститути надають індивідам чи домогосподарствам з метою компенсації соціальних ризиків, подолання нерівності та забезпечення базових стандартів життя, без зобов’язання надання послуг у відповідь.

Також для повного формування категоріального базису дослідження подаємо визначення поняття “соціальні послуги”. Так, під категорією “соціальні послуги” будемо розуміти системно організовані дії або процеси підтримки, спрямовані на поліпшення якості життя особи чи групи вразливого становища, шляхом надання професійної допомоги, соціального супроводу чи інтеграційних програм, з урахуванням індивідуальних потреб і прав.

Запропоновані на основі теоретичного базису [1–16] визначення враховують сучасні виклики, пов’язані з цифровізацією, персоналізацією державних сервісів, необхідністю соціальної інклюзії та зміщенням акцентів соціальної політики від утримання до розвитку потенціалу людини.

У системі соціальних послуг цифровізація сприяє переходу від традиційних форм обслуговування до дистанційних, автоматизованих та інтерактивних сервісів. Розвиток електронних платформ, мобільних застосунків, онлайн-консультацій та цифрових кабінетів користувача дає змогу

громадянам оперативно отримувати інформацію, подавати документи, відстежувати статус звернень тощо. Це не лише зменшує адміністративне навантаження на державні інституції, а й підвищує рівень зручності та доступності послуг.

Щодо соціальних трансфертів як грошових виплат і допомог, то цифровізація відкриває нові горизонти для контролю їхньої справедливості, точності нарахувань та уникнення зловживань. Системи автоматичної перевірки доходів, електронні реєстри та міжвідомчі бази даних дають змогу оперативно оновлювати інформацію про одержувачів, коригувати виплати відповідно до актуальних обставин, а також виявляти нецільове використання коштів. У перспективі такі підходи можуть забезпечити принципово новий рівень соціальної справедливості та персоналізації допомоги. У табл. 1 подано особливості впливу цифровізації на соціальні послуги та соціальні трансферти.

Водночас цифровізація соціальної сфери несе й нові виклики, серед яких – цифрова нерівність, що ускладнює доступ до послуг для певних категорій населення: людей похилого віку, мешканців віддалених територій, осіб з обмеженими цифровими навичками. Це потребує впровадження додаткових заходів з цифрової інклюзії щодо навчання, технічної підтримки та розробки інклюзивних сервісів, орієнтованих на потреби вразливих груп.

Отже, цифровізація соціальних послуг і трансфертів є не лише технологічним процесом, а системним фактором модернізації соціального захисту. Вона має потенціал підвищити якість і швидкість надання допомоги, сформувати нову культуру взаємодії між державою та громадянином, що орієнтована на потреби людини.

Нині соціальна сфера набуває стратегічного значення в контексті забезпечення

Таблиця 1

Особливості впливу цифровізації на соціальні послуги та соціальні трансфerti

Особливість впливу	Соціальні послуги	Соціальні трансфerti
Доступність	Онлайн-доступ через вебпортали, мобільні застосунки	Можливість дистанційного подання заяв та відкриття рахунків
Оперативність	Швидкий розгляд звернень, електронний документообіг	Автоматичне нарахування допомоги, скорочення строків обробки заяв
Адресність	Індивідуалізовані кейси, алгоритми ухвалення рішень на основі даних	Точне визначення права на виплати через інтеграцію баз даних
Прозорість	Відстеження статусу звернень, мінімізація контактів із чиновниками	Відкритість процедур нарахувань, доступ до персоналізованої інформації
Економічність	Зменшення витрат на адміністрування, скорочення черг та часу обслуговування	Зменшення потреби в паперовому документообігу
Ризики	Втрата персональних даних, цифрова неграмотність користувачів	Можливість технічних збоїв у системах нарахування, хакерські атаки
Інклюзія	Необхідність цифрової адаптації для вразливих груп (пенсіонери, люди з інвалідністю)	Проблеми з доступом до онлайн-банкінгу або цифрових сервісів у сільській місцевості
Моніторинг	Системи оцінювання ефективності послуг в режимі реального часу	Автоматизоване виявлення порушень, дублювань, зловживань
Можливості для розвитку	Створення персоналізованих сервісів, інтеграція з іншими сферами (медицина, освіта)	Використання великих даних для прогнозування потреб у соціальному захисті

*Складено на основі [1, 2, 5, 8, 10, 13].

сталого розвитку, підвищення рівня життя населення та зменшення соціальної нерівності. Сучасні трансформаційні процеси як внутрішньодержавні, так і глобальні зумовлюють появу нових тенденцій, що суттєво впливають на характер, цілі та інструменти соціальної політики. Саме тому визначимо основні тенденції сучасного розвитку соціальної сфери (табл. 2).

Узагальнюючи, можна стверджувати, що сучасний розвиток соціальної сфери характеризується поєднанням інноваційних підходів із акцентом на справедливість, рівність і людську гідність. Трансформації, що відбуваються, відкривають можливості для підвищення ефективності соціальної політики, але водночас потребують нових моделей управління, відповідальності та партнерства.

Варто зауважити, що сталий розвиток як концепція інтегрує соціальні, економічні та екологічні виміри, вимагаючи від усіх учасників суспільного процесу (держави,

бізнесу, громадськості) переходу до системного, довгострокового мислення. За таких умов соціальна сфера виступає не лише як інструмент вирішення соціальних проблем, а як важливий чинник формування суспільної згуртованості, зменшення нерівності та підвищення рівня соціального капіталу [10, 12, 15]. Центральним елементом такої трансформації стає формування комплексу соціальної відповідальності, що охоплює різні рівні: інституційний, корпоративний та індивідуальний.

Формування комплексу соціальної відповідальності в соціальній сфері передбачає перехід від фрагментарної допомоги до інтегрованого, структурованого підходу, де пріоритетними є профілактика соціальних ризиків, підтримка уразливих груп, розвиток людського потенціалу та участь громад у ухваленні рішень. Така відповідальність має базуватися на засадах прозорості, підзвітності, рівності доступу до послуг і поваги до людської гідності. Водночас реалізація

Таблиця 2

Тенденції розвитку соціальної сфери

Тенденція	Характеристика тенденції	Виклик
Цифровізація соціальних послуг та процесів управління	Запровадження електронних платформ, автоматизованих систем обліку, дистанційного обслуговування дає змогу зробити соціальні сервіси більш доступними, прозорими й ефективними	Проблеми цифрової нерівності та потреба в підвищенні цифрових компетенцій серед уразливих верств населення
Інтеграція принципів інклюзії у соціальну політику	Зростає увага до формування умов, які забезпечують рівний доступ до послуг для всіх соціальних груп (осіб з інвалідністю, літніх людей, переселенців та інших вразливих категорій). Це відображається у розвитку нових форматів надання допомоги, створенні інклюзивної інфраструктури та впровадженні механізмів соціального супроводу	Повільні темпи цифрової та фінансової інклюзії, що зумовлені політичними та економічними дисбалансами
Посилення міжсекторальної взаємодії	Соціальну сферу дедалі частіше розглядають як спільну зону відповідальності держави, бізнесу та громадянського суспільства. Поширюються моделі соціального партнерства, соціального підприємництва, державно-приватного співробітництва у сфері надання послуг	Законодавчі обмеження, проблеми захисту даних
Орієнтація на проактивну соціальну політику	Зростає роль соціального прогнозування, раннього виявлення ризиків, інвестицій у людський капітал	Неготовність населення до трансформаційних змін, цифрова нерівність
Децентралізація соціального управління	Надання більшої автономії місцевим громадам у питаннях соціального забезпечення сприяє кращому врахуванню локальних потреб, але водночас вимагає підвищення спроможності органів самоврядування та забезпечення ресурсної бази	Повільні темпи децентралізації

* Складено на основі [1–16].

цих принципів неможлива без впровадження інноваційних механізмів фінансування, партнерства між державним і недержавним секторами, а також цифровізації управлінських процесів.

На особливу увагу в межах соціальної відповідальності заслуговує система пенсійного забезпечення, яка є ключовим індикатором якості соціального контракту між поколіннями. У період демографічного старіння, трудової міграції та нестабільності ринку праці зростає потреба в переосмисленні моделей пенсійного забезпечення на користь їхньої фінансової сталості, справедливості та адаптивності до нових соціально-економічних умов. Це передбачає не лише модернізацію солідарної системи, а й розвиток багаторівневих підходів із залученням накопичувальних і добровільних компонентів, цифрових платформ для обліку внесків, прозорості пенсійних прав тощо.

Так, у межах концепції сталого розвитку пенсійне забезпечення має не лише гаран-

тувати матеріальну підтримку особам похилого віку, а й сприяти соціальній інтеграції, активному довголіттю та солідарності між поколіннями. Такий підхід передбачає міжсекторальну координацію політик у сфері охорони здоров'я, освіти, зайнятості та фінансів, що дає змогу формувати комплексну соціальну відповідальність як основу суспільної стабільності.

Отже, особливості формування комплексу соціальної відповідальності в соціальній сфері та пенсійній системі визначаються необхідністю балансування між соціальною справедливістю, економічною ефективністю та екологічною безпекою. Успішна реалізація цього завдання можлива лише за умов участі всіх зацікавлених сторін, інституційної послідовності та інноваційного підходу до управління соціальними ресурсами.

На рис. 1 відображено роль соціальних трансфертів і послуг в комплексі соціальної відповідальності.

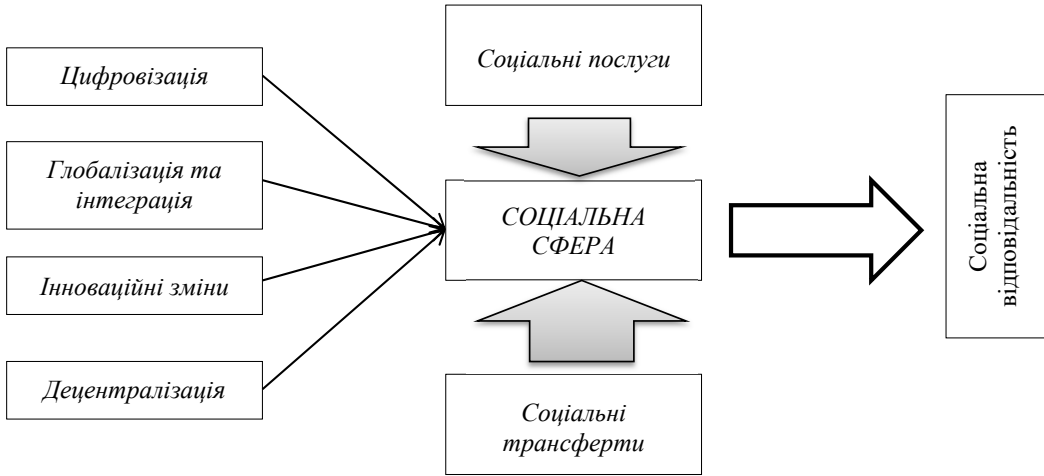

Рис. 1. Схематичне відображення ролі соціальних трансфертів і послуг в комплексі соціальної відповідальності

*Побудовано автором.

Важливо, що обидва інструменти (трансферти та послуги) в умовах цифровізації та децентралізації набувають нових форм і змісту. Електронні сервіси, інтелектуальні системи обліку, міжвідомча взаємодія сприяють підвищенню прозорості, адресності й ефективності надання допомоги. Це створює передумови для розвитку відповідального споживання соціальних ресурсів, коли отримання допомоги супроводжується певними зобов'язаннями, а саме: участю в освітніх чи реабілітаційних програмах, працевлаштуванні, соціальній активності.

Таким чином, соціальні трансферти та послуги є не лише елементами соціальної політики, вони формують підґрунтя для соціальної відповідальності як цінності, сприяють не лише підтримці, а й активізації людського потенціалу, зменшенню суспільної поляризації та посиленню взаємної відповідальності між громадянами та державою. Саме через ефективну взаємодію цих інструментів можна досягти більш згуртованого, справедливого та стійкого суспільства.

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене, можна сформулювати відповідні висновки та узагальнення.

1. Соціальні трансферти та послуги мають значний потенціал не лише як реактивні, а й як превентивні інструменти соціальної політики, що сприяють формуванню соціально відповідального суспільства. Їх ефективне поєднання дає змогу не лише пом'якшувати наслідки соціальних ризиків, а й формувати засади для соціальної справедливості, активної участі громадян та зміцнення суспільної довіри. Їх функціональне значення виходить за межі забезпечення мінімального рівня добробуту, охоплюючи такі сфери, як підтримка соціальної згуртованості, сприяння економічній активності, подолання нерівності та запобігання соціальній дезінтеграції.

2. Соціальні трансферти, виконуючи функцію перерозподілу ресурсів, формують відчуття державної підтримки та справедливості, що, своєю чергою, підвищує довіру до інституцій і спонукає громадян до більш відповідального ставлення до власних зобов'язань перед суспільством. У

поєднанні з адресними соціальними послугами, які відповідають на конкретні життєві ситуації, формується середовище взаємної підтримки, солідарності та активного включення громадян у соціальні процеси.

3. Цифровізація, децентралізація та розвиток нових моделей соціального партнерства сприяють підвищенню ефективності цих інструментів. Вони не лише покращують доступність та прозорість допомоги, а й закладають основи для нової культури відповідального використання соціальних ресурсів. Це особливо актуально в умовах соціальних трансформацій та необхідності переходу до сталого соціального розвитку.

Список використаних джерел

1. Desyatnyuk O., Krysovaty A., Ptashchenko O., Kyrylenko O., Kurtsev O. Innovative digital economy strategies for enhancing financial security in logistics optimisation. *Journal of Information Systems Engineering and Management*. 2025. № 10. P. 397–407.
2. Desyatnyuk O., Ptashchenko O. Impact of digitalization on financial systems and services. 14th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT). (19–21 September 2024). P. 334–337. DOI: [10.1109/ACIT62333.2024.10712540](https://doi.org/10.1109/ACIT62333.2024.10712540).
3. Desyatnyuk O., Krysovaty A., Ptashchenko O., Kyrylenko O. Enhancing financial inclusivity and accessibility of financial services through digital technologies. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2024. № 14. P. 65–69. URL : https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140142/papers/A_13.pdf.
4. Desyatnyuk O., Krysovaty A., Ptashchenko O., Kyrylenko O. The role of financial inclusion in fostering ecoentrepreneurship within the digital economy. *International Journal of Ecosystems and Ecology Science*. 2025. Vol. 15. P. 77–86. <https://doi.org/10.31407/ijeess15.109>.
5. Gallego-Losada M.-J., Montero-Navarro A., García-Abajo E., Gallego-Losada R. Digital financial inclusion. *Visualizing the academic literature. Research in International Business and Finance*. 2023. Vol. 64. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2022.101862>.
6. Gupta J., Cornelissen V., Ros-Tonen M. Inclusive development. *Encyclopedia of Global Environmental Governance and Politics*. Cheltenham, 2015. P. 35–44.
7. Komarova O. Functional purpose of social transfers under the conditions of transformation societies. *Social Policy*. 2009. № 3. P. 75–82.
8. Krysovaty A., Ptashchenko O., Kurtsev O., Arutyunyan O. The concept of inclusive economy as a component of sustainable development. *Problemy Ekorozwoju/Problems of Sustainable Development*. 2024. № 1. P. 164–172. URL : <https://ph.pollub.pl/index.php/preko/article/view/5755/4346>.
9. Kuybida V., Savitska S., Shkoda M. Methodology of development of social investment projects for the economy: legal aspects. *Journal of Law and Sustainable Development*. 2023. № 11.
10. Клименко А.П. Соціальний захист і соціальне забезпечення в умовах євроінтеграції України: окремі аспекти. *Теорія і практика правознавства*. 2017. Вип. 2. С. 1–10.
11. Крисоватий А., Десятнюк О., Птащенко О. Digital inclusion: financial and marketing aspects. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023. № 3. С. 93–102. <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.3.10>.
12. Мальований М. Теоретичні основи забезпечення соціального захисту. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2012. № 5/1. С. 174–185.
13. Мальований М. І. Фінансові аспекти функціонування системи соціального захисту населення в Україні : монографія. Умань : СПД Сочінський, 2016. 496 с.
14. Огінська А.Ю. Соціальний захист населення та фінансовий механізм його реалізації: теоретико-концептуальний зріз. *Економіка та держава*. 2018. № 4. С. 131–136.
15. Пантелєєва Н., Колодій С., Ребрик М. Цифрова економіка як ключовий тренд розви-

тку постіндустріального суспільства : монографія. Київ : ДВНЗ "Університет банківської справи", 2019. 299 с.

16. Птащенко О., Кириленко О., Курцев О. Вплив цифрових трансформацій на розвиток сучасного економічного простору: людський капітал, інклюзія, безпека. Бізнес Інформ. 2024. № 7. С. 180–190. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-7-180-190>.

References

- Desyatnyuk, O., Krysovatty, A., Ptashchenko, O., Kyrylenko, O., Kurtsev, O. (2025). Innovative digital economy strategies for enhancing financial security in logistics optimisation. *Journal of Information Systems Engineering and Management*, 10, 397–407. <https://doi.org/10.52783/jisem.v10i2s.328>.
- Desyatnyuk, O., Ptashchenko, O. (2024). Impact of digitalization on financial systems and services. 14th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT). (September, 19–21), 334–337. DOI: [10.1109/ACIT62333.2024.10712540](https://doi.org/10.1109/ACIT62333.2024.10712540).
- Desyatnyuk, O., Krysovatty, A., Ptashchenko, O., Kyrylenko, O. (2024). Enhancing financial inclusivity and accessibility of financial services through digital technologies. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 14, 65–69. Available at: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140142/papers/A_13.pdf.
- Desyatnyuk, O., Krysovatty, A., Ptashchenko, O., Kyrylenko, O. (2025). The role of financial inclusion in fostering ecoentrepreneurship within the digital economy. *International Journal of Ecosystems and Ecology Science*, 15, 77–86. <https://doi.org/10.31407/ijees15.109>.
- Gallego-Losada, M.-J., Montero-Navarro, A., García-Abajo, E., Gallego-Losada, R. (2023). Digital financial inclusion. Visualizing the academic literature. *Research in International Business and Finance*, 64. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2022.101862>.
- Gupta, J., Cornelissen, V., Ros-Tonen, M. (2015). Inclusive development. *Encyclopedia of Global Environmental Governance and Politics*. Cheltenham, 35–44.
- Komarova, O. (2009). Functional purpose of social transfers under the conditions of transformation societies. *Social Policy*, 3, 75–82 [in Ukrainian].
- Krysovatty, A., Ptashchenko, O., Kurtsev, O., Arutyunyan, O. (2024). The concept of inclusive economy as a component of sustainable development. *Problemy Ekorozwoju / Problems of Sustainable Development*, 1, 164–172. Available at: <https://ph.pollub.pl/index.php/preko/article/view/5755/4346>.
- Kuybida, V., Savitska, S., Shkoda, M. (2023). Methodology of development of social investment projects for the economy: legal aspects. *Journal of Law and Sustainable Development*, 11 [in Ukrainian].
- Klymenko, A. L. (2017). *Sotsialnyi zakhyst i sotsialne zabezpechennia v umovakh yevrointehratsii Ukrainy: okremi aspekty* [Social protection and social security in the context of Ukraine's European integration: some aspects]. *Teoriia i praktyka pravoznavstva – Theory and Practice of Law*, 2, 1–10 [in Ukrainian].
- Krysovatty, A., Desyatnyuk O., Ptashchenko O. (2023). Digital inclusion: financial and marketing aspects. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen – Journal of Strategic Economic Research*, 3, 93–102. <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.3.10>.
- Malovanyi, M. (2012). *Teoretychni osnovy zabezpechennia sotsialnoho zakhystu* [Theoretical foundations of social protection]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini – Formation of Market Relations in Ukraine*, 5/1, 174–185 [in Ukrainian].
- Malovanyi, M.I. (2016). *Finansovi aspekty funktsionuvannia systemy sotsialnoho zakhystu naselennia v Ukraini* [Financial aspects of the functioning of the social protection system in Ukraine]. Uman: SPD Sochinskyi [in Ukrainian].
- Ohinska, A.Yu. (2018). *Sotsialnyi zakhyst naselennia ta finansovi mekhanizm yoho realizatsii* [Social protection of the population and financial mechanisms of its implementation]. Kyiv: SP "Ukrainian Financial Academy" [in Ukrainian].

tsii: teoretyko-kontseptualnyi zriz [Social protection of the population and the financial mechanism for its implementation: a theoretical and conceptual overview]. Ekonomika ta derzhava – Economy and State, 4, 131–136 [in Ukrainian].

15. Pantieieva, N., Kolodii, S., Rebryk, M. (2019). *Tsyfrova ekonomika yak kliuchovyi trend rozvytku postindustrialnoho suspilstva [Digital economy as a key trend in the development of post-industrial society]. Kyiv: State Higher Educational Institution "University of Banking" [in Ukrainian].*

16. Ptashchenko, O., Kyrylenko, O., Kurtsev, O. (2024). *Vplyv tsyfrovyykh transformatsii na rozvytok suchasnoho ekonomichnoho prostoru: liudskyi kapital, inkluziia, bezpeka [The impact of digital transformations on the development of the modern economic space: human capital, inclusion, security]. Biznes Inform – Business Inform, 7, 180–190. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-7-180-190>.*